

INFORMATIKA

C NYELV

A 2016-OS ÉRETTSÉGI KÖVETELMÉNYEINEK
MEGFELELŐ OKTATÁSI SEGÉDANYAG

A PUSKÁZÁS CSALÁSNAK
MINŐSÜL.
A PUSKÁK VIZSGÁN
TÖRTÉNŐ HASZNÁLATÁT
NEM AJÁNLJUK!

Tartalomjegyzék

Algoritmusok - pszeudókód	1–42
Abszolút érték	1
Hányados ismételt kivonással	1
Legnagyobb közös osztó	1–2
Páros számok szűrése	2
Palindrom számok	2–3
Orosz szorzás	3
Minimum keresés	3
Maximum keresés	4
Eukleidész algoritmus	4
Prímszámok	5
Fibonacci-számok	5–6
Háromszög	6–7
Fordított szám	7–8
Törzstényezők	8
Prímszámvizsgálat	9–10
Konverzió – Számrendszer átalakítás	10–11
Gyors hatványozás	11–12
Szekvenciális (lineáris) keresés	12
Megszámlálás	12
Minimum- és maximumkiválasztás	13
A Maximum helye	13
Kiválogatás	13
Szétválogatás	14
Sorozat halmazá alakítása	14–15
Sorozatok keresztmetszete	15–16
Sorozatok egyesítése	16
Sorozatok összefésülése	17
Párok sorszáma egy sorozatban	18
Arány	18
Teljes négyzet	18–19
Osztályátlagok szétválasztása	19–20
Büvös négyzet	20–21
Polinom értéke adott pontban	21
Polinomok összege	22

Polinomok szorzata	22
Buborékrendezés (Bubble-sort)	23–24
Egyszerű felcseréléses rendezés	24
Válogatásos rendezés	24
Minimum/maximum kiválasztásra épülő rendezés	25
Beszűrő rendezés	25
Leszámláló rendezés	25–26
Összefésülésen alapuló rendezés	26–27
Gyorsrendezés (QuickSort)	27–28
Szavak sorrendjének megfordítása	28
Faktoriális	28
Számjegyösszeg	29
k elemű részhalmazok	29
Konverzió	30
Az $\{1, 2, \dots, n\}$ halmaz minden részhalmaza	30
Kamatos kamatok kifrása	30–31
Általános backtracking	31–32
Általános rekurzív backtracking	32
Elhelyezni 8 királynőt a sakkasztalán	32–33
Zárójelek	34
Játékok dobozva való elhelyezésének kifrása	34–35
X pénzösszeg kifizetése n bankjegy segítségével	35–36
X Összeg kifizetése, minimum számú bankjeggyel	36–37
Általános Divide Et Impera	37
Szorzat (DivImp)	38
Minimumszámolás (DivImp)	38–39
Hatványozás (DivImp)	39
Bináris keresés (DivImp)	40
Általános mohó (Greedy) algoritmus	40
Összeg (Greedy)	41
Hátizsák probléma (Greedy)	41–42
Összegkifizetés legkevesebb számú bankjeggyel (Greedy)	42
A C nyelv elemei	43–53
Azonosítók	43
A programok felépítése	44
Az alapértelmezett egyszerű típusok	45–47

Változók	47–49
Konstansok (állandók)	49–50
Adatok beolvasása és kiírása	50–53
Egyszerű programok készítése	54–56
Téglalap területe és kerülete	55
Inkrementáló és dekrementáló operátorok	55–56
Bitműveletek	56
A C nyelv utasításai	57–74
A kifejezés utasítás	57
Az összetett utasítás	57
Feltételes utasítások	57–60
Az if utasítás	58
Valós szám abszolút értéke	58
Páros – páratlan számok megállapítása	59
Nagyobbik szám kiválasztása	59–60
Nagybetű, kisbetű vagy szám	60
A switch utasítás	61–65
Aritmetikai műveletek	62–63
Az év hányadik napja	63–65
Ciklus utasítások	65–74
Az előtesztelő ciklus	65–66
A hátulatesztelő ciklus	66
A számlálós ciklus	66–67
Szám számjegyeinek száma	67–68
Törzstényezőkre való bontás	68
Legnagyobb közös osztó (Eukleidész algoritmus)	69
P számrendszerből q számrendszerbe	69–71
Faktoriális	71–72
Prímszám vizsgálat	72–73
Fibonacci sorozat n-dik eleme	73
Polinom értéke egy x pontban (Horner-séma)	73–74
A tömbök	74–92
A tömb fogalma	74
Egydimenziós tömbök	75–84
Számsorozat fordított sorrendben	75–76

Két polinom szorzata	76–77
Kezdőértékkel rendelkező egydimenziós tömbök	77
Többdimenziós tömbök	78
Tömb szimmetriája	78–79
Mátrix szorzata vektorral	80–81
Két matrix szorzata	81–82
Mátrix inverze	83–84
Karaktertömbök	85–86
Karakterláncok beolvasása a standard bemenetről	86
Karakterláncok kiírása a standard kimenetre	86
Karakterlánc konverziós műveletek	87–90
Numerikus értékek karakterláncná alakítása	87
Karakterlánc numerikus értékekké alakítása	87
Más konvertáló függvények	87
Karakterlánc kezelő függvények	87–89
Betűk frekvenciája egy sorban	89–90
Dinamikus tömbök	90–92
Vektor páros elemeinek összege	90–91
Mátrix páratlan elemeinek összege	91–92
Az előfeldolgozó parancsok	92–96
Állományok beillesztése	92–93
Makrók	93–94
Feltételes fordítás makró létezésétől függően	94
Feltételes fordítás makró nem-létezésétől függően	95
Feltételes fordítás	95–96
Fordítási hibaüzenet generálása	96
Függvények	96–103
A függvény fogalma	96–97
Függvény deklarációja	97
Függvény definíciója	97–98
Paraméterátadás	98–99
Tömb paraméterek	99–100
Faktoriális	100–101
Goldbach-feltétel	101–102
Legnagyobb közös osztó	103

Bonyolultabb adatszerkezetek	104–109
Struktúrák.....	104–105
Kezdőértékkel rendelkező struktúrák.....	106
Tanuló adatai.....	106–108
Saját típusok definiálása.....	108–109
Állományok	109–118
Állomány megnyitása.....	110
Állomány bezárása.....	111
Írás állományba.....	111–112
Karakter írása állományba.....	111
Karakterlánc írása állományba.....	111–112
Formázott írás állományba.....	112
Olvasás állományból.....	112–118
Karakter olvasása állományól.....	112
Karakterlánc olvasása állományból.....	113
Formázott olvasás állományból.....	113
Állomány végének az ellenőrzése.....	113–114
Pozicionálás az állományban.....	114
Szöveges állomány feldolgozása (feladat1).....	115–116
Szöveges állomány feldolgozása (feladat2).....	116–117
Szöveges állomány feldolgozása (feladat3).....	117–118
Klasszikus algoritmusok	119–128
Kereső algoritmusok.....	119–121
Lineáris keresés.....	119
Bináris keresés.....	120–121
Rendező algoritmusok.....	121–124
Buborékrendezés.....	121–122
Minimumkiválasztásos rendezés.....	122–123
Beszúrásos rendezés.....	123–124
Összefésztések.....	124–128
Összefésztés strázsa nélkül.....	124–126
Összefésztés strázssával (ütközővel).....	127–128
Rekurzió	129–142
Közvetlen rekurzió.....	129–137

Szó betűi fordított sorrendben.....	129–130
Faktoriális	130
Fibonacci sorozat n-edik eleme.....	131
Legnagyobb közös osztó.....	131–132
Ackermann függvény.....	132–133
X^n -diken kiszámítása	133–134
Tíz-es számrendszerből való átírás p számrendszerbe...	134–135
Az első n páratlan természetes szám összege.....	135
Természetes szám számjegyeinek összege.....	135–136
N természetes szám összege	136–137
Tömbök rekurzívan	137–140
Számsorozat negatív elemeinek száma	137–138
Szám előfordulása egy tömbben	138–139
Páros elemek összege.....	139–140
Rekurzív szerkezetű eredményt igénylő feladatok	140–142
N hosszúságú megadott karakterlánc	140–141
Természetes szám partíciói	141–142
Az „Oszd meg és uralkodj” módszer	143–151
Sorozat legnagyobb elem.....	143–144
N szám szorzata	144–145
Bináris keresés	146–147
Hanoi tornyok	147–148
QuickSort.....	148–150
MergeSort	150–151
Kombinatorikai feladatok.....	152–155
Permutációk.....	152–153
Variációk.....	153–154
Kombinációk	154–155
A dinamikus adatszerkezetek	156–161
Szimplán láncolt lista	156–161
Lista létrehozása	157
Lista elemeinek a kifrása.....	157
Egy új elem beszúrása a listába.....	158
Egy elem törlése a listából	158
Megoldott listás feladat.....	158–161

Algoritmusok - pszeudókód

Abszolút érték

Határozzuk meg és írjuk ki adott valós szám abszolút értékét!

Algoritmus Abszolút_érték(x, mod):

Ha $x \geq 0$ **akkor** {bemeneti adat: x , kimeneti adat: mod }

$mod \leftarrow x$

különb

$mod \leftarrow -x$

vége(ha)

Vége(algoritmus)

Hányados ismételt kivonással

Számítsuk ki két természetes szám egész hányadosát ismételt kivonásokkal!

Algoritmus Osztás($a, b, hányados$):

$hányados \leftarrow 0$ {bemeneti adatok: a, b , kimeneti adat: $hányados$ }

Amíg $a \geq b$ **végezd el:**

$hányados \leftarrow hányados + 1$

$a \leftarrow a - b$

vége(amíg)

Vége(algoritmus)

Legnagyobb közös osztó

Számítsuk ki két természetes szám legnagyobb közös osztóját!

Algoritmus Eukleidész($a, b, loko$):

Ismételd {bemeneti adatok: a, b , kimeneti adat: $loko$ }

$r \leftarrow \text{maradék}[a/b]$ {kiszámítjuk az aktuális maradékot}

$a \leftarrow b$ { az osztandót felülírjuk az osztóval }
 $b \leftarrow r$ { az osztót felülírjuk a maradékkal }
 ameddig $r = 0$ { amikor a maradék 0, véget ér az algoritmus }
 $l\text{inko} \leftarrow a$ { línko egyenlő az utolsó osztó értékével }
Vége(algoritmus)

Páros számok szűrése

Számoljuk meg n beolvasott szám közül a páros számokat!

{ bemeneti adat: n és a számok, kimeneti adat: db , a páros számok száma }

Algoritmus Páros(n, db):

$db \leftarrow 0$

Minden $i=1, n$ **végezd el:**

Be: szám

Ha szám *páros* **akkor**

$db \leftarrow db + 1$

vége(ha)

vége(minden)

Vége(algoritmus)

Palindrom számok

Döntsük el egy adott számról, hogy palindromszám-e vagy sem!

Algoritmus Palindrom($szám, válasz$):

$másolat \leftarrow szám$ { bemeneti adat: *szám*, kimeneti adat: *válasz* }

$újszám \leftarrow 0$

Amíg $szám > 0$ **végezd el:**

$számjegy \leftarrow \text{maradék}[szám/10]$

$újszám \leftarrow újszám * 10 + számjegy$

$szám \leftarrow [szám/10]$

vége(amíg)

válasz $\leftarrow$ újszám = másolat

{ha *újszám = másolat*, akkor *válasz* értéke *igaz*}

{ha *újszám $\neq$ másolat*, akkor *válasz* értéke *hamis*}

Vége(algoritmus)

Orosz szorzás

Legyen $a, b \in \mathbb{N}^+$. Számítsuk ki a és b szorzatát!

Algoritmus Orosz_szorzás(a, b, p):

$x \leftarrow a$

{bemeneti adatok: a, b }

$y \leftarrow b$

{kimeneti adat: p }

$p \leftarrow 0$

Amíg $x > 0$ **végezd el:**

{ $xy + p = ab$ (*)}

Ha x páratlan **akkor**

$p \leftarrow p + y$

vége(ha)

$x \leftarrow \lfloor x/2 \rfloor$

$y \leftarrow y + y$

vége(amíg)

Vége(algoritmus)

Minimum keresés

Határozzuk meg egy n elemű sorozat minimumát!

Algoritmus Minimum($n, a, \min$):

$\min \leftarrow a_1$

Minden $i=2, n$ **végezd el:**

Ha $a_i < \min$ **akkor**

$\min \leftarrow a_i$

vége(ha)

vége(minden)

Vége(algoritmus)

A C nyelv utasításai

A kifejezés utasítás

A kifejezés utasítás végrehajtása a kifejezésnek a megfelelő szabályok szerinti kiértékelését jelenti. Mielőtt a következő utasításra adódik a vezérlés, a teljes kiértékelés (a mellékhatásokkal együtt) végbemegy.

Példák:

```
kerulet = x + y + b;           //értékadás
j++;                          //j növelése 1-gyel
a = b = c = 3;                //többszörös értékadás
z = cos (alfa) + 1.35         //függvényt hívó kifejezés
```

Az összetett utasítás

Programjainkban nagyon gyakran használjuk az összetett utasítást. Az összetett utasítás a (és az) között megadott utasítások sorozatából áll. Ezt az utasítást olyan helyen használjuk, ahol egynél több utasítás végrehajtására van szükség, de a szintaxis csak egy utasítás használatát engedélyezi. Az összetett utasítás általános szintaxisa:

```
{
lokális definíciók és deklarációk;
utasítás1;
utasítás2;
...
utasításn;
}
```

Feltételes utasítások

A programok végrehajtása során sokszor szükségünk van arra, hogy bizonyos feltételektől függően a számítógép a

program különböző részeit (ágait) hajtsa végre. Tehát ha a feltétel teljesül, a program egy bizonyos műveletsort végez, különben egy másikat. Ezt a feltételes vagy döntéshozó utasításokkal (válogatással, szelekcióval) valósítjuk meg.

Az if utasítás

A legegyszerűbb feltételes utasítás az if, amely a kétágú döntésnek felel meg. Az utasítás általános formája:

```
if (kifejezés)
    utasítás1;
else
    utasítás2;
```

Az if utasítás végrehajtása a kifejezés kiértékelésével kezdődik. A kifejezés általában egy logikai kifejezés, amelynek ha értéke 1 vagy ennél nagyobb egész szám, az utasítás1 hajtódik végre, különben (ha a kifejezés értéke 0) az utasítás2 kerül végrehajtásra.

Valós szám abszolút értéke

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

main()
{
    int x, abs;
    printf("\n Kerem a szamot:");
    scanf("%d", &x);
    if (x >= 0)
        abs = x;
    else
        abs = -x;
    printf("A szam abszolut erteke: %d",abs);
    getch();
}
```

Rekurzió

Közvetlen rekurzió

A közvetlen rekurzió a leggyakoribb. Ebben az esetben az adott függvény blokkjában explicit módon meghívjuk az illető függvényt. Egy rekurzív függvény végrehajtása azonos módon történik, mint bármely nem rekurzív függvényé.

Egy rekurzív függvény a következőképpen hajtódik végre:

- a függvény első aktiválása során végrehajtnak az utasítások a *folytatási / leállási feltétel*ig;
- kiértékelődik a feltétel és amíg ennek a logikai értéke azt jelenti, hogy a függvénynek meg kell hívja önmagát, akkor a függvény aktiválásainak sora következik, ami azt jelenti, hogy végre lesz hajtva a függvénynek a feltételig tartó része, valamint az újrahívás;
- amikor a feltétel azt jelenti, hogy a függvénynek nem kell többé önmagát meghívja, akkor, ismételten, a hívásokhoz viszonyítva fordított sorrendben, végrehajtnak a függvény hívása / önmeghívása utáni rész.

Szó betűi fordított sorrendben

Írjuk ki egy szó betűit fordított sorrendben! A szó végét egy szóközzel jelöljük. Ne használjunk a megoldásban tömböt és karakterláncot!

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

void fordit()
{
    char betu;
    scanf("%c", &betu);
    if (betu != ' ')
        fordit();
}
```

```

printf("%c", betu);
}

void main()
{
printf("A szo: ");
fordit();
getch();
return;
}

```

Faktoriális

Írjunk rekurzív függvényt, amely kiszámítja az $n!$ -t!

```

#include <stdio.h>
#include <conio.h>

long int fakt(int n)
{
if (n == 0)
return 1;
else
return n * fakt(n - 1);
}

void main()
{
int n;
printf("n = ");
scanf("%d", &n);
printf("n != %ld", fakt(n));
getch();
return;
}

```

Az „Oszd meg és uralkodj” módszer

Ezt a módszert sikeresen lehet alkalmazni az informatikában. A módszer lényege az, hogy a feladatot *egymástól független* részfeladatokra bontjuk, amelyeket az eredeti feladathoz hasonlóan oldunk meg, de kisebb méretű adatok esetében.

A módszer lépéseit a következőképpen foglalhatjuk össze:

- A feladatot kettő vagy több, hasonló egymástól független jellegű részfeladatra bontjuk. A részfeladatok lehetnek *elemi* vagy *nem elemi* részfeladatok.
- Az elemi részfeladatokat megoldjuk, a nem elemieket pedig újabb elemi, vagy nem elemi részfeladatokra bontjuk. Ezt a műveletet addig folytatjuk, ameddig elemi részfeladatokhoz jutunk.
- Az eredményt úgy kapjuk, hogy az egyes részfeladatokat a felosztás fordított sorrendjében összerakjuk, összekombináljuk.

Sorozat legnagyobb elem

Határozzuk meg n egész szám közül a legnagyobbat az oszd meg és uralkodj módszerrel!

```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>

int x[100], n, i;

int maximum(int bal, int jobb)
{
    int max1, max2, kozepe;
    if (bal == jobb)
        return x[bal];
    else
        if (jobb - bal == 1)
            if (x[bal] < x[jobb])
                return x[jobb];
```

```

    else
        return x[bal];
else
{
    kozepe = (bal + jobb) / 2;
    max1 = maximum(bal, kozepe);
    max2 = maximum(kozepe + 1, jobb);
    if (max1 < max2)
        return max2;
    else
        return max1;
}
}

void main()
{
    printf("n = ");
    scanf("%d", &n);
    printf("Adjuk meg a szamokat!\n");
    for (i = 0; i < n; i++)
    {
        printf("Az %d .elem: ", i);
        scanf("%d", &x[i]);
    }
    printf("A legnagyobb szam : %d", maximum(0, n - 1));
    getch();
    return;
}

```

N szám szorzata

Számítsuk ki n valós szám szorzatát oszd meg és uralkodj módszerrel!

```

#include <stdio.h>
#include <conio.h>

int x[100], n, i;

```



```

int szorzas(int bal, int jobb)
{
    int sz1, sz2, kozepe;
    if (bal == jobb)
        return x[bal];
    else
        if (jobb - bal == 1)
            return x[bal] * x[jobb];
        else
            {
                kozepe = (bal + jobb) / 2;
                sz1 = szorzas(bal, kozepe);
                sz2 = szorzas(kozepe + 1, jobb);
                return sz1 * sz2;
            }
}

void main()
{
    printf("n = ");
    scanf("%d", &n);
    printf("Adjuk meg a szamokat!\n");
    for (i = 0; i < n; i++)
    {
        printf("Az %d .elem: ", i);
        scanf("%d", &x[i]);
    }
    printf("A szamok szorzata : %d", szorzas(0, n - 1));
    getch();
    return;
}

```